

Да ли је Америка на конопцима?

Пише: Џејкоб Хејлбрун

субота, 18 децембар 2010 13:15

(The National Interest, Децембер 13, 2010)

Причати о опадању моћи САД може, како је једном на овим страницама лепо приметио недавно преминули политиколог Семјуел Хантингтон, бити начин да се оно избегне. Данас се колумниста *Вашингтон Поста* Е.Ј.Дион [латио те теме](#). Питање је једноставно: може ли Америка наставити да говори "ја сам без премца" или ће бити да је Америка последња у низу суперсила које су потонуле у пропаст? Да ли је она и даље изузетна нација (ако је икада то и била), или је у међувремену постала најамник?

Две ствари су у игри. Прва је мањак поверења у Обамину администрацију. Њена постигнућа у иностранству била су насумичне природе. У Авганистану се заглавила. Северна Кореја јој се руга. Кина је сила у успону. Опоравак привреде је успорен. Дакле, једна линија напада била би тврдити да је Обамина администрација сама кривац за губитак угледа Америке. И тврдити да се, да је изабран Џон Мекејн или неки други републиканац, ништа од овога не би десило. Дакле, прва теорија о слабљењу Америке повезује опадање америчке моћи са Обаминам администрацијом.

Други приступ је да се то стање посматра мање као Обамин производ, а више као структурални проблем. Неизбежно је да друге силе нарастају. Индија и Кина су у напредовању. Студенти шангајских факултета сада постижу најбоље оцене на међународним тестовима, док се амерички на истима батргају. У ствари нема много тога што САД могу или треба да покушају да ураде с тим у вези, сем да ресистематизују и побољшају сопствене перформансе код куће. Као што је Пол Пилар недавно устврдио, идеја о изузетности САД је изазвала много проблема и Американцима и остатку света.

Али Американци, навикли да разгибавају мишиће широм света, бар од Првог светског рата па надаље, одбијају да се привикну на новонасталу актуелну ситуацију. Они желе више. Како Дион проницљиво напомиње,

“Тренутно деклинистичко осећање проистиче из распрострањеног осећаја да је у првој деценији новог миленијума наша земља протраћила своје међународне предности, деградирала своју моћ дугим и непотребним ангажманом у Ираку, разбуцала финансије

Да ли је Америка на конопцима?

Пише: Џејкоб Хејлбрун

субота, 18 децембар 2010 13:15

савезне владе - а онда била сведок девастације привреде услед најгоре финансијске кризе у последњих 80 година. Све то се десило када су нарочито Кина, али такође и Индија, почеле да оспоравају америчку надмоћ. Американци осећају да нешто веома не ваља и сасвим су у праву у том свом неспокоју.“

Ниједан председник не може себи приуштити да призна да је Америка у опадању, макар у односу на друге силе. Ричард Никсон је вероватно био најближи томе када је 1969. године најавио "Никсонову доктрину", која наводи да савезници САД треба да се побрину за највећи део својих одбрамбених потреба. Наравно, то се никада није догодило. Оно што Обама може да уради је да покуша да искористи перцепцију опадања америчке моћи да би погурао свој сопствени политички програм. Другим речима то би значило да овај мандат послужи ономе што Дион назива "национална обнова" ("national renewal"). Другим речима, у питању би био нови *Њу дил* који би оживео америчку инфраструктуру и трансформисао Америку у конкурентну нацију.

Мало је вероватно да ће се то десити у доба кресања буџета које се неумитно помаља иза брега. Међутим, ово опште превирање указује на то да су велике промене на помолу, и да ће право питање бити која ће политичка странка заузети простор који се отвара питањем неизвесности у погледу будућности Америке. На овогодишњим изборима, десница је та која је почела да нуди одговор. Да ли ће Обама бити у стању да га преотме натраг?

Џејкон Хејлбрун ([Jacob Heilbrunn](#)) је виши уредник у *The National Interest*

(Превод: Василије Д. Мишковић)